

vrage zich echter steeds af: wat is de zin hiervan? Het middel mag nooit tot doel op zichzelf verworden. En voor het bereiken van het doel: het verkrijgen van inzicht in sociale samenhangen, is empirie in het algemeen, en statistiek in het bijzonder, wel noodzakelijk, doch nooit voldoende.

(Slot).

- 28) Het komt vaak voor — zelfs in publicaties van statistische instellingen — dat statistische gegevens in meer decimalen of in kleiner eenheden genoteerd worden dan met haar nauwkeurigheid, op grond van haastwijze van verzameling, overeenkomt. Een goede vuistregel is: geef zoveel decimalen, of niet op nul afgeronde cijfers, dat het laatste dezer onnauwkeurig is. Houdt men zich aan deze regel dan zal men minder spoedig tot een misstap bij de interpretatie der uitkomsten komen, bv. aan verschil tussen gemiddelden voor twee groepen waarde hechten, wanneer dit alleen al aan waarnemingsfouten toegeschreven kan worden (wat nog niet betekent dat niet realiter een verschil aanwezig kan zijn).

KLASSE EN TAAL

door

Dr I. E. VAN HULTEN-PIPPING

In een Fins taalkundig tijdschrift komt een artikel voor over **Linguistic Class-indicators in present-day English**.¹⁾ De schrijver, die geen socioloog is, verdeelt voor zijn studie de maatschappij in upper-class (U) en non-upperclass (non-U) en behandelt achtereenvolgens de geschreven taal, meer in het bijzonder de titulatuur, aanhef en afsluiting van brieven, visitekaartjes („visiting-cards” bij de non-U, U-leden zeggen „cards”); en de gesproken taal: intonatie, waarop verder niet wordt ingegaan, klemtoon, phonemen en groepen van phonemen, morphologie en syntaxis (waarin geen klasseverschillen worden gevonden), en vocabulair. Van de genoemde voorbeelden gelden enkele evenzeer voor het Nederlands: „he's studying for an exam is definitely non-U (U: working for)” en tot op zekere hoogte „U-speakers eat lunch in the middle of the day and dinner in the evening . . . . . Non-U speakers have their dinner in the middle of the day . . . . . Evening meal is non-U”.

De schrijver meent, dat het Engels van alle Europese talen de geschikteste is om linguïstische klasseonderscheidingen te bestuderen, en zegt er bij, dat hij niet weet, of

iets dergelijks in andere talen ook voorkomt. In het Fins heeft hij dit verschijnsel niet aangetroffen. Geen wonder, zou de Finse upper-class zeggen, wij spreken Zweeds, en het Fins is in zijn geheel „volkstaal”. Verder meent schr., dat de onderscheiding in het Duits bestaan heeft, en vermeldt, dat het Russisch de enige taal is, voor welke studies op dit gebied gedaan zijn.

Naar mijn mening zou het Nederlands ook een bijzonder geschikt object zijn voor een dergelijke studie, zo geschikt, dat het wellicht een waardevol hulpmiddel zou zijn om onze kennis omtrent „klassen”, „hiërarchische lagen”, „rangstanden” of welke categorie men gebruiken wil, uit te breiden. Misschien zelfs blijkt het een belangrijke indicator te zijn voor het bepalen van de sociale hiërarchie. Uiteraard is linguïstische scholing hiervoor een vereiste — denk alleen al aan de fonetiek — benevens een „aristocratische approach” in die zin, dat de toegang tot, althans kennis van de upper-upper-class nodig is.²⁾

Een dergelijk onderzoek heeft natuurlijk zijn methodologische problemen, die niet één, twee, drie op te lossen zijn. Het schijnt mij echter daarom zo belangrijk, omdat het hier een relatief objectieve indicator betreft, die enerzijds nauw verband houdt met levensstijl en cultuurbezit, en anderzijds volgens wetenschappelijk beproefde methoden aangepakt kan worden,

voorzover het de taalkundige zijde betreft. ³⁾). Wellicht kan van sociologische zijde eens onderzocht worden, of er op dit gebied reeds materiaal voorhanden is. Verder kan verstandig teamwork van een socioloog en een Neerlandicus tot verrassende resultaten leiden.

- 1) Door Alan S. C. Ross in Neuphilologische Mitteilungen. Helsingfors (Finland). LV-1954 nr 1-2.
- 2) Een roman als Dolly van Arnhem door Mevr. Laman Trip - de Beaufort bevat waarschijnlijk veel waardevols op het gebied van uitdrukkingen en vocabulair.
- 3) Hoewel leek op dit gebied komt het mij voor, dat het onderzoek naar dialecten, taalgrenzen en hun verschuivingen etc. niet essentieel verschilt van een onderzoek naar linguïstische klasse-verschillen.

Venster op het buitenland

VERENIGDE STATEN VAN AMERIKA

INSTITUTE FOR SOCIAL RESEARCH, University of Michigan, Ann Arbor.

Terwijl de bekendste universiteiten in de U.S.A. vóór de oorlog alle in het Oosten te vinden waren, gaat na de oorlog het Midden- en Verre Westen een steeds grotere rol spelen. Een van de belangrijkste centra voor de sociale wetenschappen is hier de University of Michigan. Deze universiteit was eens het thuis van de socioloog Charles H. Cooley; thans is Robert C. Angell daar de „grand old man”. De sociale wetenschappen werden er echter tot voor kort vrijwel uitsluitend gedoceerd en van achter de schrijftafel beoefend. De bekendheid van de University of Michigan als actief „research center” is van recente datum. Na de laatste oorlog kon men in de behoefte aan een onderzoekingsinstituut voor de „behavioral sciences” tegemoet komen door een aantal specialisten in het steekproefsgewijze onderzoek uit de dienst van de regering aan te trekken. Zo ont-

stond in 1946 het Survey Research Center.

Twee jaar later werd een andere groep onderdak aangeboden, en wel het Research Center for Group Dynamics onder leiding van Kurt Lewin, dat werd overgeplaatst van het Massachusetts Institute of Technology naar Ann Arbor, Mich. Beide instituten vormen sindsdien tezamen het Intitute for Social Research, dat onder leiding van Rensis Likert staat, terwijl Angus Campbell en Dorwin Cartwright de leiding hebben resp. van het S.R.C. en het R.C. G.D.

Zoals de naam reeds aangeeft ver richt het Survey Research Center zijn onderzoekingen vooral onder grote bevolkingsgroepen (echte surveys). Het gebruikt hiervoor steekproeven uit de betrokken groepen. Er heeft zich een uitgebreid apparaat ontwikkeld om monsters uit bevolkingsgroepen te trekken en een grote organisatie om interviews uit te voeren en te verwerken. Drie afdelingen houden zich respectievelijk bezig met het bemonsteren, het enquêteren en het verwerken van de gegevens (coderen en interpreteren). Deze afdelingen vormen met de algemene administratie het vaste technische apparaat, dat voor alle onderzoekingen klaar staat.

Daarnaast is er een staf van „study directors”, die zich elk met bepaalde onderzoekingen bezig houden. De onderwerpen van studie gedurende de eerste zes jaren van het bestaan zijn de volgende: 1. Het economisch gedrag, dat hier vooral vanuit psychologisch en sociologisch gezichtspunt wordt bekeken (bijv. consumenten- en spaargewoonten); 2. Menselijke relaties en sociale organisaties (o.a. de relatie tussen verschillende vormen van leidinggeven enerzijds en arbeidsproductiviteit en menselijke voldoening anderzijds; de vormen van communicatie in relatie tot verschillende typen van organisatie; analyse van het begrip „morale”); 3. Opinies en gedrag in zaken van algemeen belang (bijv. de houding van de mensen tegenover